

דוח מבקר המדינה | אייר התשפ"ו | מאי 2026

מיגון בתי חולים - פערי המיגון בבתי חולים מסוימים

מיגון בתי חולים - פערי המיגון בבתי חולים מסוימים

דוח זה הוא דוח משלים לדוח על מיגון בתי חולים שפורסם ביום 6.1.26 והוא מפרט את פערי המיגון בבתי חולים מסוימים.

ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת החליטה שלא להניח דוח זה במלאו על שולחן הכנסת אלא לפרסם רק חלקים ממנו, לשם שמירה על ביטחון המדינה, בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958[נוסח משולב].

פערי המיגון בבתי החולים הקרובים לגבול

משרד מבקר המדינה בחן את פערי המיגון במערך האשפוז הכללי, בדגש על בתי"ח הקרובים לגבול, הנמצאים בקו העימות בכל אירוע ביטחוני שבו מדינת ישראל מותקפת.

בהתאם להכרזה על מצב מיוחד בעורף, ב-7.10.23 הנחיות פקע"ר ומדיניות התגוננות חייבו את בתי"ח, בטווח 0-80 ק"מ מרצועת עזה, להעביר את פעילותם למתחמים מוגנים בלבד (פעילות "מצומצמת")¹.

ב-9.10.23 הגדירה הרשות העליונה לאשפוז כי בתי החולים ב' וג' יעברו גם כן לפעילות במתחמים מוגנים בלבד. בתי"ח האמורים היו תחת מטחי אש כבדים מתחילת הלחימה וקלטו פצועים רבים. כך למשל, לביה"ח ד' הגיעו ביממה הראשונה ללחימה, 7.10.23, 241 פצועים, תוך שהוא סופג מטחי רקטות כבדים, ובשבוע הראשון ללחימה הוא אף נפגע מפגיעה ישירה. פצועים הגיעו גם לבתי"ח אחרים. כך, לביה"ח ב' הגיעו בתאריכים 8.10.23 עד 9.10.23 - 49 פצועים, ולביה"ח ג' הגיעו 18 פצועים.

1 פקע"ר הגדיר מדיניות התגוננות מצומצמת "כתומה" המחייבת מעבר לעבודה במתחמים מוגנים בלבד למרחבים: עוטף עזה, מערב הנגב, מרכז הנגב, מערב לכיש, לכיש, שפלת יהודה, השפלה, ירקון, דן, שרון, יהודה, שומרון וירושלים. כמו כן, פקע"ר הגדיר מדיניות התגוננות חלקית "צהובה" בצפון למרחבים גליל עליון וקו העימות, לפי מדיניות זו בתי"ח נדרשים להיות במוכנות להעברת מחלקות ממקומות לא מוגנים למקומות מוגנים תקיני או המוגנים ביותר הקיימים במקום, וכן הם רשאים לקיים פעילות בתנאי שניתן להגיע למרחב מוגן בטווח ההתרחע.

המשמעות של פערי המיגון בבתי החולים הסמוכים לגבול היא, בין היתר, שבעת הסלמה ביטחונית, וכפוף למדיניות ההתגוננות של פקע"ר ורמות הכוננות של משרד הבריאות, בתי החולים נאלצים לצמצם את היקף שירותי הרפואה הניתנים לציבור ובכך עלולה להיגרם פגיעה ביכולת המענה הרפואי בחירום, לדוגמה באירוע רב נפגעים, וכן נפגעת פעילותם הכללית הכרוכה באשפוז ובטיפול השוטף הנוסף הניתן בימי שגרה. עוד יש להדגיש כי האתרים המוגדרים "הכי מוגן שיש", שבהם עובדים כאשר ניתנת הנחיה לעבור לעבוד במרחבים מוגנים, נמצאים באזורים פנימיים בתוך מבנים או באזורים עם קירות חיצוניים ללא פתחים במבנה בית החולים ומתחת לשתי תקרות או יותר, שלפחות אחת מהן מבטון - ולמעשה אינם מוגנים תקנית אולם מותר להשתמש בהם במגבלות המופיעות בתיקי החירום של בתי החולים.²

כך למשל, בית החולים ד' העביר את פעילותו למתחמים מוגנים בלבד (פעילות "מצומצמת") ב-7.10.23 ועד 15.2.24. במתכונת זו נכללו, בין היתר, מתחם תת-קרקעי והמלר"ד המוגן. לאחר מכן הורחבה הפעילות באופן מדורג. בתיה"ח ב' וג' עברו לפעול באותה מתכונת ב-11.12.23, וכל האשפוזים והטיפולים ניתנו רק במרחבים המוגנים במחלקות עצמן ובמתחמים תת-קרקעיים. ביה"ח ב' חזר לפעילות שגרתית במרץ 2024.

כמו כן, בביה"ח ג' נסגרה באוקטובר 2023 מחלקה מסוימת, כיוון שהיא נמצאת במתחם שאינו מוגן, ורק כמעט כשנה לאחר מכן - ביולי 2024, לאחר שביה"ח איתר מתחם מוגן, הוא החל להפעיל שם חלק ממיטות המחלקה. יודגש כי באותו מחוז קיים מחסור כללי במיטות מחלקה זו כך שגם לאחר יולי 2024 סביר להניח שבית חולים זה הפנה את מרבית מטופליו, אשר נזקקו לטיפול, לבתי חולים אחרים. ביה"ח ג', במועד סיום הביקורת, ספטמבר 2024, טרם חזר לפעילות מלאה. משכך, נרשמה ירידה ניכרת בכל פעילותו בחודשים אוקטובר-דצמבר 2023 בהשוואה לתקופה המקבילה ב-2022 - בין היתר 64% ירידה בשיעור התפוסה היומי הממוצע של מיטות אשפוז בפועל, 86% ירידה במספר הניתוחים האלקטיביים הכרוכים באשפוז, ו-72% ירידה במספר הניתוחים האלקטיביים שאינם כרוכים באשפוז.

בית החולים ב' מסר בתשובתו למשרד מבקר המדינה באוגוסט 2025 כי בעת מלחמה ביה"ח אינו מאשפז במתחמים שאינם מוגנים, אלא מצמצם את מספר המאושפזים בהתאם למרחבים המוגנים בביה"ח. עוד ציין בית החולים בתשובתו כי לאחר מרץ 2024, בתקופת הסלמה, הועברו הטיפולים והאשפוזים פעמים נוספות לפעילות במרחבים מוגנים בלבד ונתרו בהם למשכי זמן ארוכים.

משרד הבריאות ציין בתשובתו למשרד מבקר המדינה בספטמבר 2025 (להלן - תשובת משרד הבריאות) כי הוא ממפה את צורכי מיגון מכשירי הדימות לשמירה על תפקוד בתי החולים בשעת חירום. בשל מגבלות תקציב והעלות הגבוהה, טרם הושלמה פריסה רחבה של מכשור מוגן, ונדרש לכך תקציב משמעותי נוסף. במהלך מבצע עם כלביא לא נרשמו בעיות מיגון בבתי החולים - הם עברו לפעילות במקומות מוגנים לאחר הפסקת הפעילות האלקטיבית והפחתת תפוסות אשפוז, ולפיכך כל המטופלים היו מוגנים. עם זאת, תשתיות קריטיות עדיין אינן מוגנות.

² במהלך מבצע עם כלביא ונוכח הבנת איום הטילים האיראנים נקט משרד הבריאות בגישה מחמירה והנחה לפעול אך ורק במתחמים כחולים וירוקים המוגדרים כ'מוגנים' ו'מוגנים תקנית' ולא במתחמים צהובים המוגדרים 'הכי מוגן שיש'.

בעקבות הבנת האיום החדש במבצע, פקע"ר החמיר את הנחיות המיגון, וחלק מהאתרים שהוגדרו בעבר "הכי מוגן שיש" פונו. נציגי משרד הבריאות ופקע"ר סיירו בבתי החולים מדי יום למציאת פתרונות מיגון, לרוב בחניונים תת-קרקעיים.

